

Uppdragsbeskrivning: Ett vetenskapligt klimatråd till det svenska exportfinansieringssystemet

EKN:s och SEK:s vetenskapliga klimatråd är det första av sitt slag i världen. Klimatrådet ska vara ett rådgivande expertorgan som syftar till att vägleda det svenska exportfinansieringssystemet, dvs EKN:s och SEK:s verksamhet, så att det ligger i linje med Parisavtalets 1,5-gradersmål.

Bakgrund: det svenska exportfinansieringssystemet och klimatet

Det svenska exportfinansieringssystemet består av Exportkreditnämnden (EKN) och AB Svensk Exportkredit (SEK). Syftet med exportfinansieringssystemet är att underlätta och främja svensk export samt det svenska näringslivets internationalisering och konkurrenskraft. Under krisåret 2020 omfattade EKN:s garantigivning 119,1¹ miljarder kronor för exportaffärer till 138 länder och krisåtgärder i Sverige. SEK:s nyutlåning uppgick till 125,5 miljarder kronor till köpare i 60 länder för samma period.

Artikel 2c i Parisavtalet anger att ”finansiella flöden ska vara förenliga med en väg mot låga växthusgasutsläpp och en klimatrezilient utveckling”. EKN:s och SEK:s exportfinansieringsverksamhet innebär direkta finansiella flöden (via exportkrediter och andra krediter från SEK) och indirekta finansiella flöden (via olika former av garantier från EKN). För att Sverige, liksom andra länder, ska leva upp till sina åtaganden enligt Parisavtalet behöver de finansiella flöden som svenska staten påverkar via myndigheter och statligt ägda bolag förhålla sig till denna skrivning i Parisavtalet.

EKN och SEK strävar alltså efter att anpassa sina verksamheter för att ligga i linje med Parisavtalets 1,5-gradersmål. Samtidigt har varken EKN eller SEK expertkompetens avseende utvecklingen av globala växthusgasutsläpp, utveckling av konsensus inom klimatforskningen eller utvecklingen av internationella regelverk och rapporteringsstandarder för klimatpåverkan. EKN och SEK föreslog därför i sin återrapportering av ett regeringsuppdrag 2020 att det finns ett behov av att inrätta ett rådgivande organ i form av ett vetenskapligt klimatråd för att understödja EKN och SEK hur de i högre grad ska bidra till den globala klimatomställningen och minskade utsläpp av växthusgaser.

Det vetenskapliga klimatrådets övergripande uppgift

Fokus för klimatrådets arbete är det *globala* klimatsystemet, och exportfinansieringens påverkan på de *globala* växthusgasutsläppen, snarare än territoriella eller konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser i Sverige.

Klimatrådet har inte någon operativ roll i EKN:s och SEK:s beslutsprocess i enskilda affärsbeslut utan utgör istället ett kunskapsstöd och en diskussionspartner för EKN och SEK när det gäller principiella ställningstaganden för att EKN:s och SEK:s verksamhet ska bidra till att Parisavtalets 1,5-gradersmål nås.

¹ Varav ordinarie garantigivning uppgick till 64,7 miljarder kronor

Exempel på frågeställningar som kan komma att behandlas i klimatrådet är främst utvecklingen av klimatforskning och forskarkonsensus avseende vad som krävs för att uppnå 1,5-gradersmålet globalt, till exempel:

- Hur uppdateringen av länders och företags åtaganden samt IPCC:s sjätte rapport som tas fram under 2021-2022 bör påverka inriktningen i det svenska och internationella exportfinansieringssystemet.
- Vilka länder, branscher och typer av projekt och verksamheter som är centrala för att exportfinansieringssystemet ska bidra till klimatomställningen globalt, när det gäller utfasning, omställningskrav och eventuella stimulanser.
- Hur modellering av scenarier för nationella och regionala energisystem bör påverka riskbedömning i specifika länder och i enskilda affärer.
- Bidra med kompetens inom ämnesområden som ofta är mindre i fokus i diskussioner kring finanssektorns bidrag till klimatomställning: skog och markanvändning, klimatanpassning och rättvis omställning.

Exempel på konkreta frågeställningar som kan tas upp

- Naturgasens roll i energiomställning i fattiga länder. Diskussion av bedömningsmatriser för omställningspotential och eventuella inlåsnings effekter och förenlighet med 1,5-gradersmålet till exempel avseende:
 - Nya eller utbyggda gaskraftverk i olika delar av världen
 - Raffinaderier
 - Pappers- och massabruk
- Vilka affärer som bör bedömas som "gröna" dvs. områden/sektorer med potential att bidra till minskade *globala* klimatutsläpp och där EKN och SEK bör prioritera sina insatser för att stimulera svensk export.
- Hur EKN och SEK kan utveckla sin klimatrapporering för att ge relevant information till uppdragsgivare och allmänhet, med utgångspunkt i TCFD:s rekommendationer.

Praktikaliteter

- Klimatrådet består av 5-7 forskare med expertis från olika delar av klimatområdet.
- Medlemmarna förbinder sig att delta under två år, varefter förnyat deltagande diskuteras.
- Klimatrådet sammanträder två gånger per år, ca två timmar per gång. EKN och SEK kan bjuda in till ett extra möte per år, vid behov.
- Vid klimatrådets möten representeras EKN av myndighetens generaldirektör och SEK av bolagets VD med någon eller några ytterligare deltagare per organisation. Vid ett möte per år kan EKN:s och SEK:s respektive styrelseordförande bjudas in att delta.
- Förberedande material skickas minst 10 dagar innan respektive möte.
- Klimatrådets medlemmar kompenseras med 15 000 SEK per möte, samt ersättning för eventuella resekostnader.

Ytterligare information

EKN:s och SEK:s återrapportering av regeringsuppdraget ["Ett exportfinansieringssystem som bidrar till klimatomställningen"](#)

Om EKN: <https://www.ekn.se/>

Om SEK: <https://www.sek.se/>
